Beraber

BU SAYIDA

Oktay DENİZ — Lûtfü ERİŞÇİ
Ahmet ARİF — R. Nuri GÜNTEKİN
KARACAOĞLAN — Mücap OFLUOĞLU
S. EYÜBOĞLU — Yaşar NABİ
Vedat GÜNYOL — Nihat BURUŞUK
Reşat ENİS — Cengiz TUNCER
Pierre GAMARRA - A. KADİR
Howard FAST - Sadi BAYRAKTAR
Yaşar KEMAL

SAYI: 2 — 15 Eylûl 1952 — 20 Kuruş

SANATTA İYİMSERLİK

Yazarlarımıza bakıyoruz, bazıları dünyadan, memleketten, insandan umutlu, aydınlık geleceklere inanıyor, iyimser. Yurd gerçeklerine, insanlarımızın hâline sevgi ile, ilgi ile eğiliyorlar. Acı gerçekler onları ürkütmüyor; sosyal realitenin bir öncesi olduğunu, bir de sonrası olacağını biliyorlar. Bunun için bugünkü duruma değişmez. mutlak bir durum değil, bir geçit devresi olarak bakıyorlar. Bugünkü şartlar içinde daha iyi bir geleceğin belirtilerini görüyorlar. Topluma bu gözle baktıkları için yarından umutlular. İyimseler. Acı yurt gerçekleri karşısında Orhan Kemal'in, Yaşar Kemal'in hikâyelerine, Rıfat Ilgaz'a, A. Kadir'in Halil İbrahim gibi, o unutulmaz Kayısı Ağacı gibi şiirlerine bakın. Onlarda ne memleketten, insandan umutsuz bir hal, ne de acımakla yetinenlere has cıvık bir merhamet vardır. Onlarda uyandırıcı aydınlatıcı bir hal, şuurlanışı anasının memesini arayan bir çocuğa benzeyen insanların «memeyi mümkün olduğu kadar çabuk bulmasını temin etmek isteyen» (Orhan Kemal) bir gayret vardır. Yurt gerçeklerini aydınlık bir görüşle görünce en karanlık günlerde bile insan iyimser olabilir. Yoksa Şükran Kurdakul« Hiç bir zaman susup kırılmıyacağız, biliyorum — Bizim bu yaşadığımız günlerin en fenasında.», «Karanlıklar yakasını kurtaramıyacak mağlûbiyetten» diyebilir miydi? Ahmet Arif «Devran ki, vakterişip, mutlak dönecek, — dağlarının ardında — değil öyle yoksulluklar, hasretler — bir tek zeytin dalı bile yalnız kalmıyacaktır, — bir tek başak bile dargın..» diyebilir miydi?

Bir takım yazarlarımızın eserlerinde ise hep hüzünler, iç sıkıntıları, geçmiş günlere hasret, hayaller, avarelikler, dünyadan, insanlardan şikâyet, ve bazı bazı utanç görüyoruz. Bunlarda gelişen hayat karşısında bir huzursuzluk, bir gerçek korkusu var, genel bir kötümserlik var. Bu kötümserlik neden? Neden bu yazarlar yarına güvenle bakamıyorlar? Bu durumdan kurtulmak gelecek güzel günlere inanarak, halkımızın yaratıcı gücüne güvenerek çalışmak, iyimser olmak mümkün müdür?

***

Bu ikinci çeşit yazarlarımızın büyük çoğunluğunu kaypak bir sosyal kaynaktan, orta tabakadan, geliyor. Bir yandan iliklerine kadar işlemiş köhne bir kültür, öte yandan maddî hayat şartları, onları kolaylıkla kaytarmaya, halka, memlekete sırt çevirmeye sevkeder. Yazarların bağlı oldukları toplum katı, sasyal gelişmede, başlıbaşına bir kuvvet, bir hareket kaynağı değildir; bugün kuvvetli durumda bulunanlarla henüz zayıf ama gelişen, ilerleyen bir toplum katı arasındadır. Yazarların korkaklığı, tereddüdü, huzursuzluğu, istikbale güvenle bakamayışı, ileri hareketlere katılır gibi olup da ilk yenilgi karşısında hemen dönekliğini belli etmesi, mensup olduğu sosyal tabaka ile açıklanabilir; ekonomik ve sosyal şartların bu tabakaya yaptığı tesirle açıklanabilir.

Ama insanlar [illegible]ız çevreden gelen tesirleri aksettirmekle, bu tesirlere boyun eğmekle kalmazlar; mevzut durumu olduğu gibi kabul edip, eli-kolu bağlı yaşamazlar. İnsanlar, durumlarının şuuruna vararak bu durumu, yani hem toplumun durumunu hem kendi durumunu, değiştirebilirler. Belirli bir sosyal menşeden geldikleri için yazarların ille korkak, pasif, mütereddit olmaları icab etmez; öyle bir sosyal menşeden geldikleri halde gelişip değişebilirler. Bu, mümkündür. Çünkü insanlık tarihi, insanın dünyaya gelmesinden beri yapmak zorunda kaldığı savaşlarla, — bir yandan tabiatla savaş, bir yandan sosyal mücadeleler, — bizzat kendi tabiatını değiştirdiğini göstermektedir. Günümüzde, ilerliğin, aydınlık geleceklerin düşmanlarına karşı mücadele, inkilâpçıların mevcudiyetinin, ve yazarların inkılâpçı olmasının esas şartıdır. İnkılâp düşmanları mevcut oldukça inkılâpçılar da mevcut olacaktır. İnkılâp düşmanlarına karşı mücadele boyunca toplumu değiştirirken insanlar bizzat kendileri de değişirler. O halde orta-tabakadan gelmek, bir yazarın inkılâpçı olmasına engel değldir. Ve, her inkılâpçı iyimserdir.

***

Yazarın böyle bir duruma gelebilinesi için ilk şart, bilim düşüncesini kavramasıdır. Yazar, güçlükler karşısında yılmamak için, yenilgiler karşısında bozulmamak için, dönek olmamak için şahsî formasyonunu geliştirmelidir. Bu, çevresinden kontrolsuz olarak aldığı yanlış bilgileri kafasından atması, bilim düşüncesini benimsemesi, ve bununla birlikte, kendi menfaatleriyle, kendi gayeleriyle halkın menfaatleri, halkın gayeleri arasında en küçük bir aykırılık kalmıyacak şekilde düşüncesini yeniden yaratması demektir. Bununla beraber bilim düşüncesini öğrenmek kâfi değildir; bunu hayata geçirmek için, düşünce ile hareketi birleştirmek için çalışmak gerektir. İnkılâpçı aydınla sahte aydını ayıran fark buradadır. İnsan, bilimin verilerini öğrenip, kafasını geri, yanlış fikirlerden temizleyince değiştiğini zannedir. Oysaki değişme, olaylar karşısındaki davranışlarla kendini belli eder. Bunun için değişme, yalnız gerçeği bilmekle değil, onun uğrunda savaşmakla mümkündür. İşte bu mücadeledir ki insanı gerçekten değiştirir, gerçekten inkılâpçı yapar. Düşüncesi ile yaşayışını birleştirmek, düşüncesini gerçekleştirmek için savaşmak inkılâpçı ahlâkının temel ilkesidir.

Demek ki bir yazarın huzursuzluktan, kötümserlikten kurtulabilmesi için bilim düşüncesine dayanan bir görüşe varması ve bu yoldan gelişen sosyal kuvvetlerden yana olması lâzımdır.

Yazar, bilim düşüncesini benimsemezse, sosyal realitede bir değişme olduğunu göremez, dünya hep böyle gidecek sanır, ne ister istemez kendini kötümserliğe kaptırır, dünyadan, insanlardan şikâyete başlar, sonunda bir midye - insan halini alır.

Yazar, gerçek yolu gördüğü halde,

(Sonu ikinci de)

Oktay DENİZ

G O Y A

Toplum yapısındaki düzensizlikleri gören ve yokedilmeleri uğruna çalışmak sorumluluğunu duyan her sanatçı — çevresinin imkânlarını sonuna kadar kullanarak — toplumu yönetenleri gereğince protesto edebilir. Bu protestonun şeklini sanatının özellikleri çizecektir. Yeter ki o sanatcının sorumluğunu anlamış ve kabullenmiş olsun!

Çağının halk düşmanı kuvvetleri yararına bir an bile çalışmadan, fırçasını onların fikir ve idealleri uğruna aslâ kullanmadan tam tersine her resminde onların benciliklerini, soysuzluklarını yüzlerine vuran G o y a bu konuda beğenilir bir örnektir. O sanatını geniş halk yığınlarını resmetmiye ve onların saadeti için kullanmağa vermiştir. Sarayın ressamı olduğu halde hiçbir zaman çanak yalayıcılık, snopluk, gelenekcilik yapmamıştır. Züppeliği, bozuk ahlâklılığı, kokmuş fikirleri yüze vurmaktan çekinmemiştir. Tablolarını bir yardakcılık ve dalkavukluk panoroması haline getiren rönesans üstadı Rafaelden, gerçeği namusluca anlatmış olması ile ayrılır. Sanatcı olarak görevini yapmasındaki kahramanlığı anlamak için o zamanki Ispanyol toplumunu gözden geçirmek gerekir: Avrupada ekonomik gelişmenin son derece süratlendiği bir sırada Ispanya feodalizm kalesi içinde mahpustu. Derebeyler kültür ve ekonomice ileri olan Araplara karşı açtıkları mücadelede kuvvetlenmişler ve şehirlerde uyanan hareketi boğmuşlardı. Ispanyol derebeyliği köylülüğün feodal istismara karşı ayaklanma merkezlerini yoketmiş oluyordu. Köyde koyu bir derebeylik hüküm sürüyor; köylülüğü sıkı bir cendere içinde sefalet ve cahillik batağında tutuyordu. Böylece köylülüğün ezilmesi köylü topraklarının derebey topraklarına katılması, zanaatcılığın ve manifaktürün yok edilmesi Ispanyanın gelişmesine geniş çapta engel oldu.

GOYA «Hasta Duvarcı»

Saray ressamı Goya devrinin bu kahrolası hiyerarşisini görüyor ve «halka karşı» olan bu insanlardan nefret ediyordu. Bunun tepkisi tablolarında sezilir: Mânasız ve boş suratlar.. Tipik aylak sınıf mensupları; ömürleri çirkin dedikodular, entrika hazırlıkları, yeni işkence,zulüm şekilleri yaratmakla geçen insan suratları... Ruhlarının çirkinliği ve zalimliği yüzlerinde görülen insan suratları...

Gerek portre, gerek kompozisyonla- [illegible] çizilir. III. Charles'in — tavus suratlı — resmi olsun, IV. Charles'in at üstündeki, VII. Ferdinand'ın boy resimleri, Duc san Carlos, Duches Alba, Contes Carpio, Maria Louisa'nın ve daha bir sürü asillerin resimlerinde olsun mensup oldukları toplum katının soysuzlaşmış aşağılık hasletleri resmolmuştur.

Toplu resimleri içinde 1778 de boyadığı iki tanesi Goya'nın sanat anlayışı bakımından çok karakteristiktir. Biri saray bahçesinde aylak asillerin körebe oyununu, diğeri de kırda Ispanyol köylülerinin dansını gösterir. İlkinde rahat ve aylak ömür sürenler vardır. Suratlarından asalaklık akarak çocukca vakit öldürürler. İkincisinde işlerinden artakalan vakitte, belki de yılda bir kerecik, Ispanyol köylü kız ve delikanlılarının memleket danslarını, görevini yapmış insanların gönül ferahlığı ile oynayışları çizilmiştir. Ortalığı genç ve sağlam bir havanın kapladığı hissedilir. Bu kategorinin en tipik resmi Kıral ailesidir. 14 figürlü olan bu resim başlıbaşına Goya'nın sanat görüşünü anlatmaya yeter.

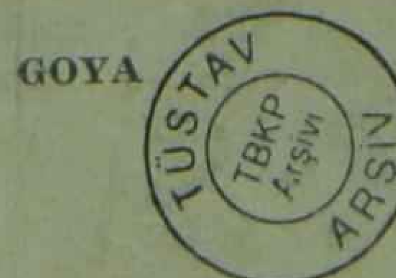
Resmin ortasında IV. Charles ve karısı vardır. Alçaklık ve kokmuşluğu anlatan ifade yanlardan gelip bu iki figürde en şiddetli noktasını bulmuştur. Havada aşağılık bir saray entrikasının gezdiği farkolunur.

Şato inşası (= Yaralı duvarcı)nın anlamı da pek önemlidir. Arka plânda derebeyinin hâkimiyetini sağlamlaştırıp, halkı beterine ezmesini sağlıyacak yapı taş yığınlarından şekilleniyor. Önde açlıktan başı dönüp düşen veya ağır bir şey altında kalan yaralı bir işçiyi arkadaşları taşıyorlar.

***

Goya fakir bir nakışcının oğlu i-

(Sonu ikinci de)

Otuz Üç Kurşun.. *

Yokuşun dibinden bir tavşan kalktı,
sırtı ala-çakır, karnı sütbeyaz,
garip, iki-canlı bir dağ tavşanı.
Yüreği ağzında, öyle zavallı,
tövbeye getirebilir insanı.
Tenhaydı, tenhaydı vakitler,
kusursuz, çırılçıplak bir şafaktı...
Baktı, otuz üçten biri,
Karnında açlığın ağır boşluğu,
saç - sakal, bir karış,
yakasında bit.
Baktı, kolları vurulu,
Cehennem yürekli bir yiğit,
bir garip tavşana, bir gerilere.
Düştü, nazlı filintası aklına
yastığı altında, küsmüş,
düştü, Antep ovasından getirdiği tay
perçemi mavi boncuklu
alnında akıtma, üç topuk beyaz,
eşkini hovarda, kıvrak
doru seglâvi kısrağı,
nasıl uçmuşlardı Hozat önünde!
Şimdi böyle çaresiz ve bağlı,
böyle arkasında bir soğuk namlu
bulunmayaydı,
sığınabilirdi yüceltilere.
Bu dağlar, dost dağlar,
kadrini bilir;
evel - Allah, bu eller utandırmaz adamı!
Yanan cıgaranın külünü,
güneşlerde çatal-çatal kıvılcımlanan
Engereğin dilini
ilk atımda uçuran
usta elleri...

Ahmet ARİF

* Aynı adlı destandan

Ayaküstü...

SAİT FAİK

GOYA

(Başı birincide)

di. Yükselmesi o yüzden kolay olmadı. Büyük istidadı 40 yaşında ancak tanındı. O sırada artık İtalya ve Fransadaki incelemelerini bitirmiş; Madrite yerleşmişti. IV. Charles onu saray ressamlığına tâyin edince, Goya yerini ve şöhretini iyice sağlamlaştırdı, sanatını istediği gibi kullanmağa başladı. Sanatcı şahsiyeti İtalyada gelişmiştir denebilir. Fakat ne rönesans ustalarının ne de antik heykellerin etkisinde kalmamıştır. Kendisi şöyle dermiş: «Üç hocam olmuştur; Rembrandt, Valesquez ve tabiat...» Şiddetli ve kuvvetli aydınlıkları kullanmasını, ışığın ve yarı gölgenin trajedisini, tek kelime ile siyah - beyaz ve ışık anlayışını Rembrand'ı inceliyerek almıştır. Valasquez'in uzun yüzlü ağır bakışlı portreleri, halkçı tarafları, sarhoşları, çılgınları, av sahneleri Goya'yı etki altında bırakmıştır.

1808 den sonra Goya'nın sanatında, hayatında çok değişiklikler oldu. Halka daha çok yaklaştı. Bu tarihte Napoleon orduları Ispanyaya, Goya'nın memleketine saldırmıştı. Az zamanda Madrit düştü. Kıral kaçtı. Ispanyol aristokrasisi kendi yararını işgal edenlerle, bu arada Ispanya kıralı tâyin edilen Joseph Bonapart'la işbirliğinde buldu. Ortaklaşa halkı soyuyorlardı.. Bu Goya'yı gocundurdu. İlk tepki «Gurur ve zillet» tablosundadır. Kıral Bonapart'ın önünde zilletle eğilen bir asil görürüz. Belinde kılıcı vardır. Ressam kılıcın düşmana saplanmamış olmasına şaşmış gibidir.

Az sonra Ispanya halkı ayaklandı; çete harpleri başladı. Geniş bir millî kurtuluş savaşı doğdu. Saldırganlar kovuldu. Goya bu sırada ihtilâlin tarafını tuttu. Yabancı ve hainlere karşı döğüştü. Unutulmaz eserlerinin çoğunu da bu sırada yarattı: «Kurşuna dizilenler», «Felâketten kurtulmak için göç edenler», «Ispanyol kadınlarının kahramanlıkları» tüylü boneleri ile kasap kılıklı «Fransız askerleri», «Kazıklananlar», «Asılanlar», «1808 yılı trajik kışı» ve diğerleri 1810 dan sonra meydana getirilip, 1863 den sonra ortaya çıkan bu eserlerde dehşet ve kıtal sahneleri başarı ile canlandırılmıştır.

«Kurşuna dizilenler» bir yandan mücadelenin dehşetini anlatır. Öte yanda Goya'nın sanatını değerlendirmek yönünden büyük ifade kudreti ve canlılığa sahiptir: Yaptıklarından utanırcasına tüfeklerinin üstüne eğilen askerler; ölümü gözünü kırpmadan karşılayan çeteciler; kurşuna dizilmek için sıra bekliyenlerin felâkete adım adım yaklaşırken duydukları dehşet...

*
**

Millî kurtuluş savaşını köylüler başardı. Bu millî mücadele, dünyanın en baskı altında en topraksız köylüleri olan Ispanyanın kilerin feodaliteye karşı hareketi haline sokulup, Fransız ihtilâline benzer bir devrim olabilirdi. Ispanyol burjuvazisi bunu beceremedi. Kral döndü. Asilleri affetti. Halk tekrar boyunduruk altına girdi. Ve din mutad murabaha metodları ile Ispanyayı ortaçağın karanlıklarına sürükledi. Dünkü hainler memlekete hâkim olurken, memleketi kurtaran halk eziliyordu.

Goya artık emeğini hiçbir şekilde alçaklara satmak istemedi. Köye çekildi. Bütün gücünü «Harbin felâketleri» serisini yaratmağa harcadı. Bu arada din ve kraliyet müesseseleri aleyhine tablolar da boyadı. Bunların çoğu kaybolmuştur.

Çalışmaları devrin ileri gelenlerince hoşgörülmedi. Hele kilisece. 1824 de yakalanacağını, evinin basılacağını anlayınca Bordeaux'ya kaçtı. Bir ara Madrid'e gittiyse de kilise ve aristokrasinin takibinden kurtulamadığından Bordeaux'ya dönmek zorunda kaldı.

Goya —1828 de— ölünceyedek fırçasını elden bırakmamış ve daima içinden çıktığı **halka** asla ihanet etmeden, halkın sağlam ve temiz özünü savunagelmiştir.

M.

KARACAOĞLAN'dan yayınlanmamış bir şiir

Suya gider, sudan gelir
Ağ elleri yosma gelin
Ağ topuğu kuru yere
Kerem eyle basma gelin

Yolculardan alır bacı
Ak memeler can ilâcı
Kara zülüf darağacı
Ben garibim asma gelin

Karacaoğlan derler bana
Ben anladım önden sona
Elaman eyledim sana
Umudumu kesme gelin

(Başyazının sonu)

günlük çıkarlar pahasına veya korkusundan kuvvetli görünen toplum köftünün hizmetine girerse huzursuzluğa,

Birtakım yazarlarımızın kötümser, dünyadan da kendilerinden de şikâyetçi, başka bir takım yazarlarımızın da gelecek güzel günlere inanır, umutlu, iyimser olmalarını, onların kişiliklerinden çok, tarafını tuttukları toplum hatının serpilip gelişmesi veya çürüyüp gitmesiy açıklamak gerektir: Ancak serpilip gelişen toplum kuvvetlerinin ta rafını tutan şuurlu bir yazar iyimser olabilir. Edebiyat da ancak o zaman gerçek gayesine hizmet etmiş olur: Dünyayı tanımak ve değiştirmek.

Oktay DENİZ

«Sait Faik'in kaygusu yeni olmak değil, sahih olmak: gerçekten yeni olmasını sağlayan da bu olsa gerek. Peki, yeninin sahih, sahihin de mutlaka böyle zehir gibi acı olması mı lâzım? Şunu belirtelim ki Sait Faik'in acılığı ne insanlara yukarılardan bakanların, ne de dünyaya küsenlerin acılığı değildir. Ayni kitapta bütün acılıkları eri - ten bir insan sıcaklığı, büyük şehrin bütün pisliğini bir anda temizleyiveren ışıklı insan gözleri de var. Hattâ zehir yeşili bile karanlık ve ümitsiz bir kuyu içinde değildir. Sait Faik'in öfkesi, hayatın güzel olması mümkün iken, insanların elinde iken, çirkin olmasından doğuyor. Deva henüz belli değilse bile dert artık bellidir. Zehir yeşili içinde bile, şehrin kaderini değiştirebilecek olan kaygu belirmiştir: «Bu şehir artık şehre benzemeli, ama nasıl? Nasıl mı? Sen mi çare düşünecek-sin? Gülerim. Ama evvelâ sen, sen yazıcı; bırak eşekliği artık; olmazsa yazma..»

Edebiyatı şehrin hayatına bağlayan bu sözler acı olmasına acı, ama insanı dünyasına küstüren cinsten değil: İçlerinde bir yeniden doğuş arzusu var. Zehir yeşilinde çamura batmış bir insan yıkanmak istiyor.»

S. EYÜBOĞLU
(Yaprak'tan)

*
**

Sait Faik, memleketin küçük hikâye sahasında çalışan tek kıymetidir. Dünya çapında bir hikâyeci. Onu dünyaya övünerek tanıtabiliriz. Fakat Sait'i tamamen bildiğimi iddia edemem. Bizim nesil tuhaftır, birbirini pek okumaz. Ben onun bir tane olan romanını doğrusu okumadım. Umuyorum ki o da benimkileri okumamıştır.

Reşat ENİS

*
**

«Sait Faik, bütün eseriyle uysallığa başkaldırmış en usta hikâyecimiz sayılır. Bir defa, alışılmış hikâye şeklini ilk o kırmıştır. Şahıslarıyla, o histen hisse, fikirden fikire atlıyan konularıyla, hikâyeye yepyeni bir mâna, taptaze bir hüviyet getiren de odur.

Sait Faik'in düşmanlığı, en çok ahlâk uysallığına çevrili. Bu uysallık, «küçük küçük kötülükler icabedip, en büyük kötülüğü, en kodamanını çaresiz dertler gibi telâkki» eden bir ahlâk görüşünün müdafaacısıdır.»

Ne var ki, Sait Faik'in son eserlerinde bu uysallık düşmanlığı, toplumun saadetinden çok, ferdrin saadetini gözetir görünüyor. Sanki bütün o isyanlarımız «yalnız olacak şeyleri, ufak şeyleri kendi ufacık sadeti için hayal eden bir adam» (Havada Bulut) uğrunadır. Haksızlığa karşı içinde en büyük nefreti sanki, «bir gün, bir köşede gözleri beyazlarına kadar açık, ölmüş bulunun caya kadar» o, küçücük kötülüğü peşinde koşan adama hizmet için besliyoruz.» **Havada Bulut** da olsun, **Kumpanya'** (1) da olsun, en çok sevip bağlandığımız iki kahramanın da ayni zamanda hayatlarını Boğaziçinde veya Ege kıyılarında bir kahvede sona erdirmek, «poyrazdan keskin çığlıklar atan bir çıkar» ın sesinde avutmak isteyişleri bir tesadüf olmasa gerek.»

Vedat GÜNYOL
(Ufuklar'dan)

*
**

Sait Faik edebiyatımızda üzerinde önemle durulması lâzım gelen sanatçılardan biri olduğunu kaniim.

Onun ele avuca sığmayan şahsiyetinin çeşitli ve karışık yönleri vardır. «Kendi âleminde» sayılabilirse de bu âlemin zengin ve geniş olmadığı da söylenemez.

Diğer taraftan hitap ettiği toplum tabakasının kat'i hududlarını bulmak da güçdür.

Şu anda Sait Faik hakkında ilân edilecek hükümlere sahip değilim. Ayaküstü kendisine senelerden beri eksilmeyen sevgimi takrarlamakla iktifa etmeme müsaade edin.

Lûtfi ERİŞCİ

*
**

Geçen hafta sevdiğim bir Fransız romancısının yeni gelmiş bir kitabını okuyordum. O arada elime Sait Faik'in bir hikâyesi geçti. Elimdekine fasıla verdim. Sait Faik'i sonuna kadar okudum. Bunu söylemek «Medarı maişet motörü» müellifi hakkında ne düşündüğümü herşeyden iyi anlatır.

Reşat Nuri GÜNTEKİN

*
**

Bence Sait Faik hikâye sanatımızın en büyük ismidir.

Yaşar NABİ

*
**

Sait için ne söyliyeyim istiyorsunuz? Çok iyi tanıdığım, sevdiğim, saydığım ender yetişir bir sanatkâr. Tenkid sadece taktir ve alkış değildir ama Sait' in çok olan iyi tarafları, çok hassas uslûbu ve insanları tahlil kabiliyeti küçük meseleleri detaye edişindeki hüner, onun sanat şahsiyetini ön plâna çıkartmıştır. Sait bence ferdiyetçi kalmamakla toplum sanatkârı olduğunu da anlatmış oluyor. Hasılı işçiliği çok ince. Ayaküstü de Sait için bu kadar konuşulabilir. Şu sırada belki Burgazda balık tutuyordur. Balıklarını ürkütmiyelim Saitin...

Mucap OFLUOĞLU

*
**

Tatlı dilli bazı insanlar vardır; hoş sohbettirler, sözleri dinlenir. Gönülleri barışla, insanların iyiliği, saadeti ve rahatlığı arzusu ile doludur üstelik. Cümlenin hayrını isterler. Gelgelelim bu dost, «bu yaşanası dünyanın» nasıl sağlanacağı konusunda kesinleşmiş fikirleri yoktur. Bu konudaki bilimsel düşünceleri de hemen hemen kabullenmezler. «Yok, derler, ben insanları severim, hepsini birden yakın, dünya barış içinde olsun isterim. Böyle olmayışına üzülürüm yanarım, kahrolurum. Ama bütün bunlar nasıl ortadan kalkarmış, çabamızı hangi uğraş için sarfetmeliymişiz? Bilmiyorum, benim işim değil bu!» Tatlı canlarını sıkıntıya, disipline bir türlü sokamazlar ki..

Sait Faik de hemen hemen böylesine. Usta yazıcı. Cins sanat adamı. İnsan olarak benzeri az bulunur. Hikâyelerinde anlatışı, dile hâkimiyeti, dilin inceliklerini yeteneklerini bunca bilişi, samimiyeti yanında ele aldığı konular çoğu kere çürük çoğu kere gerekli canlılıktan yoksun. Söylediklerinde hareke te getirici, mücadeleci unsur yok. İnsan sadetini sağlayacak kesin sonuçlara varmıyor. Bir düşünür İstrati için **«gayesiz humanist»** demiş. Sait de öylesine. **İnsan** soyut bir kavram olarak ele alınıyor. Sözünü ettiği insanın toplumun hangi katına ait olduğunu kestiremiyorsunuz. Kötü hayat yaşayanlara bilimsel bir açıdan değil, okumuş şehirli duygululuğu ile merhametli acı yan bir bakışı var. Ama bunun yanında, Şahmerdan da olsun, beyaz altında kestaneci dostum da, olsun, daha hatırlıyamadığım bazılarında olsun öyle esaslı bir muhtevayı ustalığıyla işlemiş-ki tadına doyulmuyor.

Nihat BURUŞUK

ZENCİ Dr. JEFF JACKSON

Howard FAST

Howard Fast genç bir Amerikan yazarıdır. Amerikan tarihinden parçalar alıp işliyen bir yazar. Fakat tarihsel olayları «büyük adamların emelleri» olarak belleten ve bir tomar saray entrikasını «insanlığın tarihi» olarak yutturmağa kalkan günümüzün tarih anlayışını bir kenara itmiştir. O «insanlığın tarihi, toplumların ve halkların tarihidir» diyor. Şilili büyük şair Pablo Neruda onun için yazdığı şiirde şöyle söylüyordu:

. . . .
kitaplarının
her biri Amerikanın hayatını aydınlatan
birer dağ ateşi gibidir.
Onlarda sen;
şehirlerin caddelerin ve sefaletin
kara kahramanlarını yazdın»

Aşağıdaki parça onun Freedom Road (1945) adlı eserinin bitiminde anlatılan güney - kuzey harbinde zencilerle beyazlar arasındaki ölüm kalım mücadelesinden alınmıştır.

Bütün gece boyunca ateş devam etti. Nihayet şafakla beraber durdu. Sessizlik içinde kahvaltılarını yaptılar. Ses sizlik içinde Jeff ufak tefek kırmızı lara «uyku deliği» masalını anlattı. Ses sizlik içinde Jeff ufak tekef kırmızı yüzlü Klu- Klux - Klancı adamın ölüsüne baktı. Onun ne ismini biliyordu, ne geldiği yeri, ne de onu buraya sürükleyen yabancı eli!

Sessizlik içinde Bentley elinde beyaz bir bayrak eve doğru yürüdü. Bağırdı: «Geleyim mi?»

Cevap alamadı. Yavaşça ilerledi yüz elli adam ötede söyleyeceğini bağıra bağıra anlattı. Carwellilerin (x) bir doktoru vardı, Jeff Jackson- Klancıların ihtiyar doktoru, Leed, sarhoştu. Klu-Klux - Klancıların yaralılar vardı. İçlerinden birinin bacağı kırılmış, şişmişti. Bacak kesilmezse adam ölecekti. Jeff Jackson gelir ve yaralılarını tedavi eder miydi? Tekrar geri salacaklarına söz veriyorlardı.

Anber Lait, Gideona baktı. Gideonun dudaklarında acı bir gülümseme dolaştı. «Görüyor musun?» dedi «bizi anladılar.» «Onlar bizi, bizim onları anladığımızdan daha iyi biliyorlar.»

Bentley çekilip gitti. Jeff taraçaya çıktı. Gideon oğluna: «İşittin mi?» dedi. Jeff evet yerine geçen bir baş işareti yaptı. Anber Lait «bırak şu Allahın belâsı yaralıyı, gebersin» dedi.

Frank Carson «Allahıma dedi bir daha sefere o eşşoğlusu buraya yürürse o nu olduğu yere çiviliyeceğim.»

Jeff «ben oraya aşağıya gidiyorum» dedi.

Gideon onu kolundan yakaladı, sarstı. «Sen zavallı budala! Hem de benim oğlumsun Bunu sana anlatamıyacak mıyım? Bunu sana anlatamıyacak mıyım ki biz medeni insanlarla uğraşmıyoruz; bir düşmanla uğraşıyoruz. Bu senin anladığın cinsten bir düşman değil. O aşağıdaki adamlar hepimizi toptan yoketmek için can atıyorlar. Onlar bizim bildiğimiz insanlara benzer insanlar değil! Onların verdikleri söz bir şey ifade etmez! Onların gözünde iyi ile kötü aynı şeydir! Sen onlarla konuşup anlaşamazsın; Onların mantıkları çürümüştür! Çünkü onlara aldandık, çünkü biz öyle aptallardık ki onları inları idare eden kanunlara saygı gösterirler sandık. Çünkü onlara gümüş tabak üstünde nezaket, hak ve adalet sunduk. İşte şimdi buradayız. İşte bunun için onlar kazanıyor! İşte bunun için kendi malımız güney topraklarında, iyi yürekli kendi halince yaşayan erkeklerimiz ve kadınlarımızla bir hayvan sürüsüne döndük, parçalara bölündük, karmakarışık olduk!»

Jeff «ben gidiyorum» dedi. «Yemin ettim, insanları iyi etmek için yemin ettim, parçaları dağılan insanların organlarını biraraya getirip sarmak için..»

Gideon «hayır» dedi. Bir oğlumu bü yüzden kaybettim. Ama o sonunda anlamıştı. Niçin dövüştüğümüzü biliyordu.»

Jeff sessizce: «Beni burada tutman için, öldürmen lâzım.»

Gideon «Allahım sen bana yardım et» diye başladı. Anber Lait «bırak gitsin, Gideon» dedi:

Jeff amputasyonu bitirdi. Onlar da inliyen baygın adamı içeri aldılar. Jeff ellerini yıkarken etrafına toplanan bir meraklı grubuna:

«Şimdi istirahate ihtiyacı var dedi. Ölü doku yenilendikten sonra dikişler çıkacak. Siz onu yavaşça ama gayet yavaşça çekerek yoklayın. Zira çok acır. Dikişler çıkınca esas tedavi bitmiş demektir. Artık herhangi bir doktor hastayı takip edebilir. Eğer bir zehirlenme olmazsa.... En büyük tehlike de budur zaten.»

Yorulmuştu. Kızgın güneşin altında bir iki tahta parçası ile örtülü bir yer ameliyat için hiç te uygun değildi. Bir düzineye yakın yaralı tedavi etmişti. Yorgundu.

«Şimdi gitmeli artık» dedi.

Çantasını almak için iğildi.

«Efendi!»

Başını kaldırdı. Önünde bir elini rovelverin üstüne atmış, güneş yanığı iri yarı bir adam duruyordu.

«Şimdi gitmeli artık.» dedim.

«Efendi!»

Şerif Bentleyin yanında duran Jason Hugar «Sen» bir doktorsun Jackson dedi. Bu azımsanır bir şey değil. Bir zencinin doktor oluşu, böyle lânetleme bir iş, bizi bu sıkıntılara soktu.»

Jeff bir an ona baktı sonra çantasını kapadı, elini aldı yürümeye davrandı. İri yarı adam Jeffin yolu üstünde durdu.

«Efendi»

Jeff «ne istiyorsunuz» dedi.

«Mendebur bir zencinin nasıl hareket etmesi gerekiyorsa senin de öyle yapmanı istiyorum. Senden üstünleri ile konuşurken efendim de!»

Jeff adama yarı hayret yarı merakla baktı. Şu anda kafasında olan şeyin bir parçası korku bir parçaşı dehşetti. Fakat bunlardan daha fazla bir merak. Onu kendini düşünmekten daha, fazla sardı. Çokcası bu bir arzu idi. Gideonun anlattığı şu önünde duran adamı Carwellda olup biten cehennemi olayların tam delice bir örneği olarak izah etmek istiyen bir arzu.

«Benden efendim dememi istiyorsunuz, öyle mi?

«Öyle»

Jeff «Efendim» diye başını salladı ve ilâve etti. «Gitmeme müsaade eder misiniz?» memi istemiştiniz. Bir doktor olarak reddedemedim. Bütün bunlardan sonra hâlâ burada kalmamı istiyor musunuz?»

İri yarı adam «Efendi dedi sen, Allahın belâsı eşşoğlu eşek zenci!»

Bentley güldü. Jason Hugar «Gitmiyeceksin Jackson» dedi.

«Ne demek istiyorsunuz?»

«Geriye dönmiyeceksin işte o kadar.»

Bentley araya girdi. «Yarın yukarda sana ihtiyaç olmıyacak. Burada kal man daha iyi.»

Jeff korkuyu geride bırakan bir merakla onlara baktı. Bilimsel metod, imkânsız şeylerle uğraşmazdı. Mutlaka bir sebep, her zaman bir sebep olmalıydı. «Buraya geldim» dedi. «Çünkü yaralı ve hasta olanlara bakmanın bir vazife olduğunu hissettim. Anlatabiliyor muyum? Buraya geldim çünkü siz gel-

Jeffe başını salladı. «Ben gidiyorum» dedi. İri yarı adamı geri itti. Bütün bildiği bundan ibaretti. Geri kalanı azalan bir hâtıra gibi idi. Patlayan bir çıtırdı herşeyi uzaklaştırdı. Çantası altında toprağa uzanıverdi ve iri yarı adam mırıldandı.

«Pis mendebur şey...»

Çeviren: Şadi BAYRAKTAR

(x) Carvell - içinde beyazların da ya şadığı zenci köyüdür. Gideon, kurucular meclisinde köyün temsilcisi ve başkanıdır. Zencidir. Jeff, Gideonun doktor olan oğludur.

İSPANYA ÇOCUKLARINA NİNNİ

Baban Valânsiya'da kaldı, yavrum,
Sid'in Valânsiya'sında, yavrum.
Baban Sevilla'da kaldı, yavrum,
vuranlar biliyorsun kimdi, yavrum.

Uyu bak yapraklara karanlıklar basıyor,
bak kuşlar bir şeyler söylüyorlar,
bak rüzgârların alıp götürdüğü
anlaşılmaz havalar.

Anan Madrid'de kaldı, yavrum,
kardeşin Barselonada, yavrum.
Bir ifritti saldıran, yavrum,
saldıran Beşinci Kol'du, yavrum.

Uyu güzel dudaklı meleğim benim, uyu.
İşte çalılıklar üstünde gece,
işte dalga dalga, cam örtülerle.
Uyu canımın içi, uyu gül fidanım benim, uyu.

Baban Kordoba'da kaldı, yavrum,
tenha bir yol üstünde, yavrum.
Yeşilli mavili gölgeler içinde, yavrum,
bir tatlı rüzgâr dolaşır dururdu, yavrum.

Uyu çocuğum, uyu yavrum, uyu İspanyalım.
Bizim şarkılarımızın sonu yok,
geceler arkadaş, yoldaş bize,
tekmil rüzgârlar bize dost.

Baban Ferol'de kaldı, yavrum,
onların Ferol'ünde, yavrum.
Ne sırmalı, ne yünlü bir kefen, yavrum,
ne bir okşayan, ne bir el süren, yavrum.
Uyu yavrum, uyu benim İspanyalım, uyu.

İşte aydan gerdanlıklar, işte bak.
İşte yıldızlar demet demet, işte bak.
İşte bülbül sesleri, işte bak.
Periler eğlendirmiye geliyorlar seni, işte bak,
ipekten elbiseler giymiş hepsi, işte bak,
kıral elbiselerinden ince, işte bak,
gümüş düğmeler pırıl pırıl, işte bak,
menekşelerden kemer bellerinde, işte bak.

Baban Koliur'da kaldı, yavrum,
Fransız toprağında, yavrum,
bizim kardeşlerin toprağında, yavrum,
bir sefalet kampında, yavrum.
Uyu çocuğum, uyu yavrum, uyu İspanyalım,
uyu ışıklı esvaplar içinde sen.
Uyu çocuğum, uyu yavrum, uyu benim ağustosböceğim,
uyu çocuğum, uyu yavrum, uyu benim leylâk tomurcuğum.

Bak, taşların bile uyanacağı günler geliyor!

Pierre Gamarra'dan — Çeviren: A. Kadir

KÖYE DÖNERKEN...

Yaşar KEMAL

Her yıl mevsiminde dağ köylüklerinden Çukurova'ya bir ırgat akını olur. Son zamanlardaki değişiklikler bunların çoğunun iş bulamaması ile sanuçlandı. Aşağıdaki parça Yaşar KEMAL'in bu konvyu ele alan "Memetle Memet,, adlı romanından alınmıştır.

İş bulamadan, elleri boş köylerine dönen beş arkadaş, yol üstünde bol ağaçlıklı bir köy görür duraklarlar,..

Aşık Ali, abasını yere, bir ağacın gölgesine serdi. Yusufu üstüne yatırdılar. Yusuf kımıldamıyordu. Aşık Ali:

— Alla Alla, dedi. Hösük:

— İşde, dedi, burada iş buluruk. Mutlak buluruk.. Aşık Ali:

— Terkeyle şunu Hösük, dedi. Umud.. Can çıkmayışın umud çıkmaz.

K[illegible] ev dolaştılar. Boş huğların içinden huğlar çıkmıştı. Bir evin içinde paslı bir saban demiri buldular. Hösük, «bu işe yarar,» deyip torbasına koydu.

Bir evin köşesinden de kulaklarına, duyulur duyulmaz, bir kedi miyavlaması geldi. Ona doğru gittiler. Kedi yavrusu upuzun uzanmış, ağzını açıp açıp kapıyordu. Tüyleri dökülmüş, karnı karnına geçmiş, iskeleti çıkmıştı. Adamları görünce kımıldamaya, onlara doğru sürünmeye çalıştı, edemedi tekrar başını yere koydu.

Aşık, diz çöküp baktı.

— Bu aç, dedi. Aç galmış.

Memet çocuk, ekmek çıkardı, kedinin önüne koydu. Kedi ekmeğe bakmadı bile.

— Hani ya yemiyo, dedi. Aç olsa yemez mi?

Aşık Ali:

— Mecelsiz, dedi. Gözleri görmiyo. Al ekmeğe, ıslatda ver.

Memet çocuk, ekmeği ıslatıp, kedinin önüne ufaladı.

— Yer mi şindi? dedi.

Aşık Ali:

— Bilmem Belki yer.

Hösük:

— Yazzık, dedi. Bu burda ölür. Yazzık

Aşık Ali, Memet çocuğa:

— Daha ekmek çıkart da ufala önüne.. Belki cana gelir'

Hösük:

— Ölür, dedi.

— Ne gelir elden, dedi, Aşık Ali. Ölürse ölür

Oradan ayrıldılar. Kedi, duyulur duyulmaz, arkalarında, miyavladı kaldı.

Sonra Hösük, bir kapıdan eski bir asma kilit alıp torbasına koydu.

Aşık Ali:

— Al, dedi, şu ağaç gaşığı da goy torbuya..

Hösük:

— İşe yarar, dedi.

Yusufun başına vardılar. Yusuf, daha sessiz sedasız yatıyordu. Hösük, Yusufu sırtladı.

— Daha bir diyeceğen galdı mı Memet? dedi. Memet:

— Göçmüşler, dedi. Aşık Ali:

— Göçmüşler, dedi. Hösük:

— Göçerler, dedi. Sinek.. Aşık Ali:

— Yarar, dedi. Yarar parçalar adamı..

Hem yürüyorlar, hem de boyuna dağlara bakıyorlardı. Kuzeydeki, ovayı çeviren, tepelerinde azıcık kar görünen dağlar mavileşiyordu. Hösük:

— Yarin öğlence Cahan suynu dutarık, ded[illegible]şık Ali

— Dutarık. Memet durdu. Yutkundu.

— Size bişı deyimgardaşlar dedi, Aşık:

— Ge[illegible], dedi, bir oyun mu çıkarıcın Memet? Memet:

— Siz gedin, dedi. Aşık:

— Sen, deli, delisin Memet. Memet:

— Gedemem, dedi. Aşık:

— Beraber geldik.. Memet:

— Benim yüzüm dutmaz.. Eli boş...

Aşık Ali:

— Ben peri patışahının hazenesini götürüyorum, dedi. Hepimize yeter. Memet:

— Siz başgasınız, ben başga.. Aşık Ali:

— Bizim saray zerzeliye uğramış, öyle habar geldi köyden. Memet:

— Benim derdim böyük.. Benim derdim başga.. Aşık Ali:

— O dert dediğinden, bin lire versen, gene bir zırnık bulunmaz bende. Bir zırnık.. Memet:

— Eğlenme gardaş, dedi. Kefimden mi mitmiyom.. Hösük:

— Uğraşma Aşık, dedi. O getmez. Memet:

— Gedemem, dedi. Aşık:

— Gedemem, dedi Aşık:

— Sürüden.. Memet:

— Gapsın, dedi. Hösük:

— Böyle inat... dedi. Böyle inat adam görmedim. Memet:

— Aşık gardaş, dedi, al şu parayı, ver benim avrada. Avrada de ki, Memet daha para salacak de. Gazanmazsa gelmiyecek de. Ya ölecek Çukuruvadan, ya geçinin parasını gazanacak de. İşde böyle de.

Aşık parayı aldı, kuşağının arasına soktu.

— Bunu heç eyi etmiyon Memet, dedi. Heç eyi etmiyon..

— Uğurunan, dedi, uğurunan.

— Sağlıcağnan gal, dediler.

Az aralaştıktan sonra, Memet çocuk onlardan ayrılıp, geri döndü.

— Bende, dedi, Memet emmiminen galırım burada. Para gazanırım. Hösük:

— Eyi eden, dedi. Gazan..

Memet çocuk, sıkı sıkıya yumduğu sağ elini hızla Memede uzattı.

— Al M[illegible]et emmi, dedi, biz heyle olsa gazanırık burada.. Bunnarı da evine sal. Harcasınlar..

Memet, ardından yetişip, parayı Aşık Aliye [illegible]i.

Memet ile Memet, Çukurovanın ortasında dikilip kaldılar. Uzun zaman, gidenlerin arkasından baktılar. Memedin gözleri ıslandı.

Yavaş yavaş akşam iniyordu. Usulcana kızgın toprağa oturdular.

Önlerinden hızla bir jip geçti.

Memet, başını dizlerine dayamıştı.

Memet çocuk, korka korka:

— Memet emmi, çok çalışırık deel mi? dedi. Ben bir çift öküz alırım. Sen de..

Memet başını dizlerinden kaldırıp:

— Öyle bir başım ağrıyo ki gardaş, dedi, gafamın içinde davıl çalıyollar sanarsın..

MEMLEKET MESELELERİ ETRAFINDA BEBİÇAYA BUDALACA MEKTUPLAR

III

Kimsenin girdisine, çıktısına
karışmıyorum.
Malınız başınıza yıkılsın,
Gönüllüsü de değilim bu haltın.
Def çalmıyorum, çengi
yapmıyorum,
Aç karnına ayı oynatmıyorum.
Bir kuru ekmek üç baş soğan da
olsa
Kendi ellerimin hakkını istiyorum.

Cengiz TUNCER

OLAYLAR — NOTLAR

MUSİKİ

Her iyiniyetli dergi okuyucularına ileri sanatı tanıtmak sorumluluğunu duyar. Fakat görevini sanatların hepsinde bütün bütüne başaramz ki! Manâ sanatlarında, şiir hikâye, etüd, v.b. yayınlıyarak, plâstik sanatlarda resim ve fotoğrafi klişelerini basarak görevini yaparken, musiki sahne oyunu ve film olayları bâbında pasif kalmak mevcut örnekler üzerinde konuzmak zorundadır. Memleketimizde adı duyulmadık bir şairi, çevirmeler yaparak tanıtabilirsiniz ama biz besteci veya çalgıcıdan nasıl örnek verebilirsiniz? Hoş memleketimizin şartla[illegible] bilmemezlikten gelip, o değerli bulnuğunuz sanatçıların plâklarını edinmelerini öğütliyecek durumunuz yok ya. Hattâ yabancı radyo yayınlarını s[illegible]sıkı takip edip belirli isimler üzerinde durmalarını istemek bile biraz tuhaf olur. Dünyadaki ileri sanat olaylarını bilmek istiyen kaç iyiniyetli sanatseverin radyosu var ki?

Bir yönü daha var bu konunun. Şair, hikâyeci sahne oyunu yazarı gibi söz sanatçıları için; ressam için bir yargıya varmak daha kolay. Ele aldığı konu sözle özetlenebilir. Konuyu, yorumlayışından şekle yerleştirdiği muhtevadan sanatçının niyetini okuyana, görene anlatmak istediğini kestirebilirsiniz ama, musiki de iş değişiyor. Üstünde durmak, uzun uzun incelemek gerek. Gerçi bu günün realizmine uymayan mistik dini uyutucu musikilerle, kötü be bayağı eğlence musikileri hemen bir yana atılabilir ama, geride kalanları uygunca değerlendirmek de kolay değil. Hele bizim gibi milletlerarası musikiye yabancı olanlar için. Ancak bu konu ile ilgilenip çok örnek dinledikçe yığınları harbe kışkırtan tahrik edici aşağılık musikiyi, bir barış şarkısından, bir insanlık marşından bir halkların kurtuluşu senfonisinden ayırabilmek yeteneğini kazanacağız.

*
**

Çağımızın bestecilerinden **Arthur Honegger** Pariste «Ben besteciyim» adı altında 1951 Fransız musiki hayatını yarı kaygı yarı istihza ile ele alan bir kitap yayınladı. Musikicinin karşılıştığı güçlüklerden; bestecinin çalışma yeri bulamadığından; eski bestecilerin eserlerinin bir düzüye çalınıp günümüzdekileri kimsenin dinleyip üzerinde fikir yürütmediğinden film, tiyatro ve romanların musikiciyi bambaşka, müreffeh bir insan olarak tanıttığından yana yakıla basediyor. Ayrıca bir koro veya orkestra parçasının yazılışından, çalınışına kadar aştığı basamakları sayılarla özetlemiş. Öyleki bestecinin iyi musiki yazabilmesinin imkânsızlaştığını apaçık görüyorsunuz. Kendi de öyle diyor zaten: Gerçek bir bestecinin, bu durumda uzun zaman yaşayabileceğine, sanatını gösterebileceğine, beste yapabileceğine gerçekten inanıyormusunuz? «O herşeyden ön[illegible]açlık ve soğuktan ölmemeğe gayret etmek zorundadır.»

Bütün bunlar anlatıyor ki musikinin — tabiî diğer sanatların da — toplum eğitimini sağlaya[illegible]syal bir problem olarak ele alınmadığı memleketlerde — Fransada bile! — sanatcının durumu hiç de iyi değildir. Ya sanatını bezirgânlara satıp değerini yitirmek, yahutta yoksulluk ve imkânsızlık içinde çırpınmak zorundadır. Öyleya o kadar tanınmış Honegger bile şikâyetçi olduktan sonra.. Paris hastası sanatcılarımızın kulağı çinlasın.

*
**

RESİM

Mevsimin ilk sergisini **Fikret OTYAM** açtı. Katıldığı başka sergilerde görülmüş üç beş resim ve onların kalemle yapılmış kopyaları. «Sıtma»yı geçen yıl görmüş, sevmiştik. «Galata Köprüsü» nü de tanıyoruz. Geri kalanlarda hocasının etkisi besbelli. Uzun boylu, dörtgen suratlı kadınları ile, yaşmaklı köylüleri ile, ele aldığı konulardaki «halkcı olmak özentisi» ile bu etki hemen seziliyor. Resimlerinde insanlar donmuş, insanlar hareketsiz, taşbebekler gibi boş ve cansız kalıplar..

Fikret Otyam iyi ressam olabilme yeteneğini gösteren bir sanatçı idi. Nitekim görüşlerinde, ışık anlayışında buna ait kalmış izler var. O yüzden bu günkü durumu, sanat adına, üzüntü verici.

Ni. Bu.

DERGİLER

YEDİTEPE' yi ötedenberi okurum. Çoğu zaman sevmem, beğenmem. Bu dergi, söyleyecek sözü olmayanların çıkardığı bir dergi gibi gelir bana. Ama gene de belki birşeyler bulurum ümidiyle okurum. Çokluk aradığımı bulamam. Arada sırada Hüsamettin Bozok'un dergisinin okunmamasından dert yanan yazılarını gördükçe «Be birader! senin derginin de okunacak tarafı mı var» demekten kendimi alamam.

Ama son zamanlarda Yeditepe'de bir gelişme var. Orhan Kemal var, Mehmet Fuat, Cahit Irgatvar, henüz güzel bir şiirlerini okuyamadıksa da Oktay Rıfat'la Melik Cevdet var. A. Kadir'in de bir şiiri çıktı.

Kemal Bilbaşar da yazacakmış.

Sözü son sayıya, 1.Eylûl.952 sayısına, getireceğim. Bu sayıda Tahsin Hüsnü imzalı «Faydalı Sanata Dair» diye bir yazı ve bir de Can Yücel'in Paul Eluard'dan dilimize çevirdiği bir şiir var. İkisinin de üzerinde durmak gerek. Tahsin Hüsnü, yanlış anlaşılan bir fayda fikrinin sakatlığını belirttikten sonra «sanat, kurtuluşumuza, tabiat kuvvetleriyle zararlı toplum kuvvetlerinin esirliğinden kurtuluşumuza» yaradığı için ve yaradığı kadar faydalı oluyor» diyor. Muhteva ve şekil meselesini, sanatın kimler için faydalı olması gerektiğini («Faydalı sanat halktan, halkın olan sanattır.» inceliyor. «Halka faydalı olan sanat, halkın meselelerini ele alan sanattır.» diyor. Sanatkârla halkın alışveriş kurmasına dokunuyor.

Okuyucularımız birer Yeditepe edinmeli ve Tahsin Hüsnü'nün bu yazısı ile Eduard'in şiirini okumalıdırlar.

Fi. Gü.

UFUKLAR
P. K. 2053
Beyoğlu - İstanbul

YEDİTEPE
P. K. 77 - İstanbul

KAYNAK
Ankara

SEÇİLMİŞ HİKÂYELER
P. K. 2045
Bakanlıklar - Ankara

KÜÇÜK DERGİ
P. K. 7
Kadıköy - İstanbul

GELECEK SAYIDA

Lûtfü ERİŞÇİ, Mehmet FUAT, Yaşar KEMAL ve Fahir ONGER'in yazılarını;

Rifat ILGAZ, Şükran KURDAKUL, Ö. Faruk TOPRAK, Jacques PREVERT - Can YÜCEL'in şiirlerini,

Erskine CALDWELL ve Orhan ÇUBUKÇU'nun hikâyelerini bulacaksınız.

BERABER

15 günlük fikir - sanat dergisi
Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden:

METİN ÖZEK
P. K. 38, Aksaray - İstanbul
Abone bedeli:
1 yıl 400 Krş. Altı aylık 200 Krş.

İSTANBUL MATBAASI
13/9/1952